

Х. В. СОЛНЦЕВА,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДЕЯКІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ ЕСТОНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

У статті охарактеризовано деякі аспекти адміністративно-правового статусу органів поліції взагалі й Естонської Республіки зокрема задля вивчення та застосування успішного досвіду зарубіжних країн у цілях удосконалення діяльності українських правоохоронних органів.

Ключові слова: поліція, адміністративно-правовий статус, поліція Естонської Республіки.

Постановка проблеми. В умовах реформування правоохоронних органів в Україні, а реформа поліції вже триває два роки, активної децентралізації та вдосконалення чинного законодавства нагальною необхідністю є урахування моделей організації діяльності поліції зарубіжних країн, які відповідні стандартам, принципам і нормам, що вироблені світовою спільнотою, адже саме поліцейська діяльність реалізує функції держави з охорони правопорядку і забезпечення внутрішньої безпеки. Важливими критеріями вимірювання ефективності реформи органів поліції є наявність відчуття безпеки у населення, оперативне й дієве реагування поліції на кожне вчинене правопорушення, збільшення довіри до поліції з боку людей, які стикалися з нею по справах. У західних країнах до таких критеріїв додають ще й стан відносин підприємців з державою (відсутність незаконного тиску на бізнес), стан розгляду скарг на незаконні дії поліцейських тощо. За даними соціологічної компанії TNS, у лютому 2017 р. Національній поліції довіряли 43,5 % українців (причому її підрозділу – Патрульній поліції – 53 %). Дані показники є позитивними у порівнянні з лише 10 % українців, які довіряли старій міліції у 2012 р. [1].

Мета даної роботи – на основі аналізу теоретичних засад, законодавчих актів дослідити адміністративно-правовий статус національної поліції Естонської Республіки.

Об'єктом даного дослідження є правові норми, які регулюють суспільні відносини, що визначають діяльність поліції Естонської Республіки, та можливість застосування позитивного досвіду в діяльності поліції України.

Виклад основного матеріалу. Поняття адміністративно-правового статусу є одним із базових для юридичної науки і представлено в роботах низки

зарубіжних і вітчизняних науковців. Зокрема, його вивчали: О. Ф. Скакун, В. В. Копейчиков, В. Б. Авер'янов, С. В. Ківалов, К. Г. Волинка, Д. М. Павлов, Ю. П. Битяк та ін., а безпосередньо проблематику правового статусу органів внутрішніх справ вивчали О. М. Бандурка, В. М. Плішкін, Р. С. Мулукаєв, О. І. Остапенко, В. Л. Ортинський, З. Р. Кісіль, А. П. Гель, Г. С. Семаков та ін.

Термін «статус» (лат. *status* – стан, становище) означає певний стан чого-небудь; зі спрощеної точки зору статус об'єкта або суб'єкта – це його стан або позиція, ранг в будь-якій ієрархії, структурі, системі часу [2]. Щодо змісту поняття «правовий статус», то існує багато думок відносно цього поняття. Так, на думку Ю. С. Шемшученка, юридичний статус є правовим становищем (сукупність прав та обов'язків) фізичної або юридичної особи [3]. Н. М. Оніщенко визначає правовий статус як систему законодавчо встановлених та гарантованих державою прав, свобод, законних інтересів і обов'язків суб'єкта суспільних відносин. Правовий статус як юридична категорія не лише визначає стандарти можливої та необхідної поведінки, що забезпечують нормальну життєдіяльність соціального середовища, а й характеризують реальну взаємодію держави та особи [4]. Безпосередньо адміністративно-правовий статус різні науковці визначають як: комплекс конкретно визначених суб'єктивних прав і обов'язків, які закріплені за відповідним суб'єктом нормами адміністративного права [5]; встановлені законом й іншими правовими актами сукупність прав і обов'язків громадянина, що гарантують йому участь в управлінні державними справами і задоволення публічних та особистих інтересів через діяльність державної влади та органів місцевого самоврядування [6]; комплекс прав і обов'язків осіб, що закріплені нормами адміністра-

тивного права, також гарантії захисту цих прав і обов'язків [7]; визначене нормами адміністративного права юридичне становище даного органу влади в механізмі держави та системі суспільних відносин [8].

При поетапному створенні правоохоронного відомства європейського зразка в Україні доречно звернутися до досвіду провідних країн світу, найкращих практик реформування, залучити міжнародні можливості та інструменти. Зокрема, дуже цікавим є досвід поліцейського будівництва Естонської Республіки, ураховуючи спільність історичного минулого, географічну близькість цієї країни, спорідненість культурних зв'язків та інтересів у сфері безпеки.

Будучи унітарною державою, Республіка Естонія має стійкі традиції централізованого управління поліцією. Естонія інтегрувалася у світові та європейські структури значно швидше і повніше у порівнянні з іншими країнами Балтії. І саме успішна адаптація законодавства Естонії до надбання Спільноти стала базисом для інших країн Балтії. Реформи та їх успішне проведення дозволили цим країнам досягти найвищого рівня розвитку на теренах колишнього Союзу Радянських Соціалістичних Республік (далі – СРСР) [9].

Правовою основою діяльності всіх правоохоронних органів Естонської Республіки є Конституція (Основний закон) Естонської Республіки, прийнята народним голосуванням 28 червня 1992 р. [10].

Згідно зі ст. 1 Конституції Естонської Республіки Естонія є незалежною та є незалежною республікою, в якій народ є носієм верховної влади, причому незалежність Естонії є нетлінною та невід'ємною. Державна влада здійснюється лише на підставі Конституції та законів, що узгоджуються з нею. Загально-визнані принципи та норми міжнародного права є невід'ємною частиною правової системи Естонії. Це встановлює найважливіші принципи верховенства права.

Детальне регулювання інституту прав і свобод людини і громадянина висвітлено в перших розділах Конституції Естонії. Таким чином законодавець підкреслив визнання державою справжньої цінності та значимості цього інституту. Більше того, з точки зору деталізації та логіки презентації правові побудови норм цього інституту Конституції Естонії можна віднести до найбільш цікавих прикладів сучасного конституціоналізму. Відповідно до ст. 13 Конституції Естонії «кожен має право на захист держави та закону. Закон захищає кожного від свавілля державної влади».

Естонська поліція була заснована 1 березня 1991 р. після проголошення Естонської Республіки. Безумовно, вона повинна була стати зовсім новою

структурою, відмінною від колишньої радянської міліції. Першочерговим завданням цієї структури стала заміна ідеології працівників поліції: від каральної (силової), що існувала всі роки перебування Естонії у складі СРСР, до демократичної, яка полягала в новій формі співпраці правоохоронних органів з населенням. Таким чином, естонська поліція опинилася на початковій стадії формування та набуття первинного досвіду.

Поліцейські сили в Естонській Республіці представляє Департамент поліції та прикордонної охорони, який входить до складу Міністерства внутрішніх справ. Закон Естонської Республіки «Про поліцію» був прийнятий Верховною Радою Естонської Республіки 20 вересня 1990 р., а 6 травня 2009 р. був прийнятий Закон «Про поліцію та прикордонну охорону» [11]. Ці закони змінили не тільки систему правоохоронних органів країни, але й підходи до забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, корінним чином вплинувши на розуміння місця правоохоронних органів у загальній системі державного управління. Відповідно ст. 2 Закону Естонської Республіки «Про поліцію» «поліція є інститутом виконавчої державної влади, що входить до сфери управління Міністерства внутрішніх справ», а згідно із Законом Естонської Республіки «Про поліцію та прикордонну охорону» «поліція є інститутом виконавчої влади, що знаходиться у віданні Міністерства внутрішніх справ та Уряду, основним завданням якого є захист громадської безпеки, прикордонний контроль, виявлення та ліквідація забруднення морських вод, морська та наземна пошуково-рятувальна діяльність, а також регулювання процесів у галузі громадянства і міграції» [11].

Відповідно до статуту Департаменту поліції і прикордонної охорони Департамент поліції і прикордонної охорони Міністерства внутрішніх справ – це державний орган, який відповідає за законодавчі та інші нормативні акти, здійснює державний нагляд і застосовує державну владу. Департамент очолює Генеральний директор, який керує Департаментом.

Департамент поліції і прикордонної охорони складається з таких підрозділів: відділ кримінальної поліції; відділ громадянства і міграції; відділ поліції правопорядку; відділ прикордонної охорони; координаційний відділ; відділ матеріального забезпечення; відділ внутрішнього аудиту; відділ кадрів; фінансовий відділ; відділ зв'язку; відділ по роботі з документами [12].

Департамент поліції та прикордонної охорони наділений широкою адміністративно-правовою правосуб'єктністю. Департамент поліції та прикордонної охорони реалізує функцію управління естонською поліцією та має ознаки організаційної одини-

ці, яка на загальнонаціональному рівні вживає заходів з метою усунення конкретних загроз для охоронюваного суспільного блага [13].

Для законодавця Естонії тісна співпраця поліції з населенням виходить з принципу балансу між інтересами суспільства, кожної конкретної особи та можливістю ефективно реалізовувати завдання, що стоять перед поліцією. Для того щоб виключити конфлікт інтересів суспільства і поліції, права та обов'язки виписані детально в зазначених вище законах.

При виконанні своїх професійних обов'язків посадові особи поліції зобов'язані: при отриманні заяв і повідомлень від громадян, посадових осіб про вчинені злочини або злочини, що готуються, інші правопорушення, у тому числі коли вони були безпосередніми свідками цих подій, вживати невідкладних заходів щодо їх попередження та розкриття; в разі отримання такої заяви або повідомлення вживати необхідних заходів із затримання осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння, та доставити таку особу до органу поліції; при отриманні інформації про вчинення суспільно небезпечного діяння інформувати відповідний підрозділ поліції і вживати заходів з охорони місця події, збереженню слідів та речових доказів, установлення свідків; забезпечувати права та законні інтереси, а також охорону здоров'я затриманих осіб або тих, хто доставлений у підрозділ поліції, надавати невідкладну медичну допомогу особам, які постраждали від правопорушень, а також тих, хто знаходиться в безпорадному стані; вживати необхідних заходів із збереження та рятування майна громадян, державного майна, а також майна громадських та інших організацій, установ, підприємств у разі стихійного лиха, катастроф, аварій та інших надзвичайних ситуацій; при виконанні своїх службових обов'язків в разі спілкування з громадянами представлятися за відсутності знаків розрізнення працівника поліції або на вимогу громадян – пред'являти своє службове посвідчення; не розголошувати інформацію конфіденційного характеру, якщо виконання покладених на поліцейського службових обов'язків або здійснення прав не вимагає цього; при виконанні своїх службових обов'язків посадові особи поліції зобов'язані поважати за захищати гідність громадян, забезпечувати й охороняти їх права та свободи.

При здійсненні діяльності, що пов'язана з попередженням кримінальних правопорушень, працівники поліції зобов'язані та мають права: доставляти осіб, що знаходяться в стані алкогольного сп'яніння, з громадських місць, притонів до спеціально відведених приміщень, а також до підрозділів поліції, якщо вони не в змозі пересуватися або можуть завдати шкоду оточуючому середовищу або

собі, або стати жертвами злочинів; викликати до підрозділів поліції та здійснювати офіційне попередження осіб про недопустимість антигромадської поведінки; при здійсненні адміністративного нагляду входити в будь-який час у постійне або тимчасове житлове приміщення особи, за якою встановлений адміністративний нагляд, викликати таку особу до поліції або доставляти таку особу до підрозділу поліції, здійснювати контроль щодо виконання приписів у частині обмежень, встановлених поліцією; при перевірці дотримання пропускнуої системи і правил імміграції в прикордонній зоні входити в житлове приміщення з 6 до 22 години, вимагати пред'явлення особистих документів, складати протоколи про адміністративні правопорушення; проводити фотографування, відеозапис, аудіозапис осіб, які затримані за адміністративне правопорушення та піддані адміністративному арешту, знаходяться під адміністративним наглядом, а також осіб, які стоять на профілактичному обліку в поліції, здійснювати дактилоскопіювання осіб, які затримані за підозрою у вчиненні злочину та інших правопорушень; затримувати осіб, які не мають постійного місця проживання і ведуть бродячий спосіб життя, за відсутності документів, що посвідчують особу, здійснювати дактилоскопіювання, відеозапис, звукозапис, фотографування, за участю медичних працівників здійснювати огляд з метою виявлення особливих прикмет на тілі особи. За необхідності дозволяється відбирати зразки почерку таких осіб, тимчасово вилучати їх речі з метою встановлення особистості; проводити догляд та перевірку осіб, які мають наміри летіти літаком, їх речей, ручної поклажі, забороняти виліт пасажирів, які відмовляються пред'явити речі для догляду, а також осіб, які пред'явили недійсні або фальшиві документи, у яких знайдені заборонені до перевозки предмети, складати протокол про адміністративні правопорушення; доставляти до медичних закладів осіб, які вживають наркотичні засоби, які займаються проституцією, інших осіб, які стоять на профілактичному обліку в медичних установах або поліції, для примусового огляду з метою перевірки на наявність венеричних хвороб та СНІД; відвідувати за місцем проживання, а також запрошувати в поліцію для профілактичної бесіди осіб, які стоять на профілактичному обліку в органах поліції.

Працівники поліції наділені такими правами при розкритті та розслідуванні злочинів, а саме: перевіряти заяви та повідомлення про злочини, що готуються, та злочини, які вже вчинені; затримувати та брати під варту в установленому законом порядку осіб, які підозрюються у вчиненні злочинів; за наявності даних про вчинення злочинів або ін-

ших правопорушень здійснювати перевірку фінансово-господарської діяльності або іншої діяльності підприємств, установ, організацій, стану збереження матеріальних цінностей, товарів, законності їх придбання, використання та реалізації, а також перевіряти адміністративні та інші приміщення, у тому числі приміщення, які опломбовані; перевіряти в установленому порядку транспорт, який в'їжджає або виїжджає з території підприємств, організацій, установ, вантажі, які знаходяться в транспортних засобах; призначати інвентаризацію та ревізію, за узгодженням з керівником або власником підприємства або з дозволу начальника територіального підрозділу поліції зупиняти виробничий процес, здійснювати огляд, знайомитися та вилучати бухгалтерські документи, матеріали перевірок, ревізій, кадрову та іншу документацію, зразки сировини, продукції, товарів і інші предмети; залучати спеціалістів для з'ясування питань, що потребують спеціальних знань, вимагати й отримувати від керівників, посадових осіб, матеріально відповідальних осіб та інших осіб пояснення щодо виявлених порушень або вчинених злочинів; використовувати у своїй діяльності засідки, зовнішнє спостереження, здійснювати у встановленому законом порядку огляд транспортних засобів громадян та їхнього багажу в районах знаходження мобільних або стаціонарних контрольних пунктів, у робочий час безперешкодно входити в приміщення всіх підприємств, установ, організацій, а в неробочий час – з представниками адміністрації цієї установи, підприємства, організації, їх власником або його представником; доручати проведення криміналістичних та інших досліджень та експертиз; у межах своєї компетенції здійснювати процесуальні дії, передбачені кримінально-процесуальним законом.

Крім того, посадові особи поліції з метою забезпечення безпеки дорожнього руху мають право: зупиняти транспортні засоби, перевіряти документи водія, документи на транспортний засіб та на вантаж; відсторонювати від управління транспортним засобом осіб, відносно яких є підозра в тому, що вони знаходяться в стані алкогольного сп'яніння, під впливом наркотичних засобів або ліків або вони не мають права управляти транспортним засобом. Застосовувати передбачені нормативними актами міри для встановлення стану сп'яніння, доставляти таких осіб у медичні заклади для освідчення. У разі відмови прибути до медичного закладу для перевірки на стан сп'яніння вважати безспірним підтвердженням факту сп'яніння; викликати в поліцію порушників правил дорожнього руху, учасників і свідків транспортних пригод; вилучати документи у водіїв та реєстраційні документи на транспортні засоби та видавати тимчасові

посвідчення встановленої форми; відсторонювати від управління транспортними засобами та направляти на додатковий медичний огляд водіїв, стан здоров'я яких викликає загрозу безпеці дорожнього руху; позбавляти права на керування транспортним засобом або накладати інші адміністративні стягнення за порушення правил дорожнього руху; змінювати, обмежувати або забороняти дорожній рух, якщо це необхідно для безпеки або покращення умов руху; забороняти експлуатацію транспортних засобів, якщо їх конструкція або технічний стан не відповідають чинним правилам, нормативам або стандартам дорожнього руху, а також, якщо номери двигуна, кузова (рама) або шасі не відповідають номерам, зазначеним у реєстраційних документах, доставляти такі транспортні засоби в поліцію для перевірки.

Необхідно зауважити, що визначені права та обов'язки створюють належні правові умови для ефективного виконання поліцейськими своїх професійних обов'язків. Разом з тим законодавець не виключає, що з боку працівників поліції можуть мати місце дії, які не відповідають чинному законодавству. За Законом Естонії «Про поліцію» (ст. 7) контроль та нагляд за діяльністю поліції здійснюють уряд країни, Міністр внутрішніх справ, Державний контролер та комісії органів місцевого самоврядування. Нагляд за діяльністю поліції покладено на прокурора [12]. Натомість працівники поліції не несуть відповідальності за збитки, завдані при виконанні службових обов'язків, якщо вони діяли в межах повноважень, наданих законодавством, якщо при цьому не були перевищені межі законності, у тому числі при затриманні осіб, які вчинили злочини.

Висновки. Як поліція більшості європейських країн, естонська поліція має чітко визначені законом повноваження, за необхідності, на застосування силових методів впливу, тимчасове обмеження прав та свобод громадян, на використання у своїй діяльності спеціальних засобів та озброєння, у тому числі вогнепальної зброї (статті 14–15 Закону Естонії «Про поліцію»). Аналізуючи адміністративно-правовий статус поліції Естонської Республіки та досвід реформування загальної системи Міністерства внутрішніх справ, можна дійти висновку, що саме чітке встановлення дій працівників поліції, деталізовані на рівні закону права, обов'язки, повноваження та відповідальність дають позитивні результати за найкоротші строки. Безумовно, досвід Естонії заслуговує на увагу і може бути використаний для вдосконалення діяльності та подальшого розвитку системи органів внутрішніх справ України взагалі та Національної поліції України зокрема.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ставлення населення до реформи поліції в Україні. URL: https://www.slideshare.net/MIA_Ukraine/ss-74067458?ref=http://mvs.gov.ua/ua/news/6976_Stavlennya_naselennya_do_reformi_policii_v_Ukraini_PREZENTACIYA.htm.
2. Словник української мови: в 11 т. Т. 9. Київ, 1978. С. 671.
3. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: Укр. енцикл., 1998. URL: <http://cyelop.com.ua/content/view/1350/58/1/12/#18736>.
4. Оніщенко Н. М., Зайчук О. В. Теорія держави і права: Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С. 366.
5. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2-х т. Т. 1: Загальна частина / ред. кол. В. Б. Авер'янов (голова). Київ: Юридична думка, 2004. С. 584.
6. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. Київ: Вид. Дім «Ін-Юре», 2002. С. 668.
7. Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: навч.-метод. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і допов. Одеса: Юрид. літ., 2002. С. 312.
8. Ластович Д. М. Поняття адміністративно-правового статусу поліції як суб'єкта надання поліцейських послуг. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2208/Poniattia_administratyvno-pravovoho_statusu_politsii_yak_subiekta_nadannia_politseiskykh_posluh_Lastovych_2015.pdf.
9. Завадський В. М. Європейська інтеграція країн Балтії (1991–2004 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.02. Донец. нац. ун-т. Донецьк, 2008. 20 с.
10. Constitutions of the CIS and Baltic countries: Collection of documents. М.: Manuscript, 2014. P. 597 and further.
11. О полиции: Закон Эстонской Республики от 20.09.1990. ВЭП. 1990, 10, 13. URL: // http://estonia.news-city.info/docs/sistemsf/dok_iersui.htm.
12. Politsei – ja Piirivalveameti põhimäärus: redaktsiooni jõustumise kp: 01.01.2010 = Статут Департаменту поліції і прикордонної охорони Естонської Республіки від 01.01.2010. URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13222715>.
13. Чумак В. В. Адміністративно-правові засади діяльності Департаменту поліції та прикордонної охорони Естонської Республіки. URL: <https://www.google.com.ua>.

REFERENCES

1. Stavlennia naseleunia do reformy politsii v Ukraini [Attitudes of the population to the reform of the police in Ukraine]. *slideshare.net*. URL: https://www.slideshare.net/MIA_Ukraine/ss-74067458?ref=http://mvs.gov.ua/ua/news/6976_Stavlennya_naselennya_do_reformi_policii_v_Ukraini_PREZENTACIYA.htm [in Ukrainian].
2. Slovnyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language]. (Vols. 1–11; Vol. 9) 1978. P. 671 [in Ukrainian].
3. Yurydychna entsyklopediia [Legal Encyclopedia] (Vols. 1–6) (1998). (Eds. Shemshuchenko Yu. S.). Kyiv: «Ukr. entsykl.» *cyelop.com.ua*. URL: <http://cyelop.com.ua/content/view/1350/58/1/12/#18736> [in Ukrainian].
4. Onishchenko, N.M., Zaichuk, O.V. (2008). *Teoriia derzhavy i prava: Akademichnyi kurs: [Theory of State and Law: Academic Course]*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
5. Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs [Administrative law of Ukraine. Academic course] (Vols. 1–2, Vol. 1) (2004). (Eds. Averianov V. B.). Kyiv: Yurydychna dumka [in Ukrainian].
6. Vykonavcha vlada i administratyvne pravo [Executive power and administrative law]. (2002). (Ed. Averianova V.B.). Kyiv: Vydavnychi Dim «In-Yure» [in Ukrainian].
7. Kivalov, S.V., Bila, L.P. (2002). *Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative Law of Ukraine]* (2nd Eds.). Odesa: Yurydychna literatura [in Ukrainian].
8. Lastovych, D.M. Poniattia administratyvno-pravovoho statusu politsii yak subiekta nadannia politseyskykh poslugh. [Concept of the administrative-legal status of the police as the subject of the provision of police services] *dspace.univd.edu.ua*. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2208/Poniattia_administratyvno-pravovoho_statusu_politsii_yak_subiekta_nadannia_politseiskykh_posluh_Lastovych_2015.pdf [in Ukrainian].
9. Zavadskyi, V.M. (2008). Yevropeiska intehratsiia krain Baltii (1991–2004 rr.) [European integration of the Baltic countries (1991–2004)]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Donets. nats. un-t. Donetsk [in Ukrainian].
10. Constitutions of the CIS and Baltic countries: Collection of documents. М.: Manuscript, 2014. P. 597 and further [in English].

11. O polytsyy: Zakon Эстонской Respublyky ot 20.09.1990. VЭР. 1990, 10, 13 [About the police: Law of the Republic of Estonia of 20.09.1990. VER. 1990, 10, 13]. *estonia.news-city.info*. URL: http://estonia.news-city.info/docs/sistemsf/dok_iersui.htm [in Ukrainian].
12. Politsei – ja Piirivalveameti põhimäärus: redaktsiooni jõustumise kp: 01.01.2010 (Statut Departamentu politсии i prykordonnoi okhorony Эстонской Respubliky vid 01.01.2010). *riigiteataja.ee*. URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13222715> [in Estonian].
13. Chumak, V.V. Administratyvno-pravovi zasady diialnosti Departamentu politсии ta prykordonnoi okhorony Эстонской Respubliky. [Administrative and legal basis of activity of the Department of Police and Border Protection of the Republic of Estonia]. *google.com.ua*. URL: <https://www.google.com.ua> [in Ukrainian].

К. В. СОЛНЦЕВА

кандидат юридических наук, доцент кафедры административного права и административной деятельности Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСА ОРГАНОВ ПОЛИЦИИ ЭСТОНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

В статье охарактеризованы некоторые аспекты административно-правового статуса органов полиции вообще и Эстонской Республики в частности для изучения и применения успешного опыта зарубежных стран в целях совершенствования деятельности украинских правоохранительных органов.

Ключевые слова: полиция, административно-правовой статус, полиция Эстонской Республики.

K. V. SOLNTSEVA

PhD, Associate Professor at the Department of Administrative Law and Administrative Activities of Yaroslav Mudryi National Law University

SOME ISSUES OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE POLICE BODIES OF THE ESTONIAN REPUBLIC

Problem setting. The article deals with some actual issues of the administrative and legal status of police authorities in general, and of the Estonian Republic in particular, for studying and applying successful experience of foreign countries in order to improve the activities of Ukrainian law enforcement agencies.

Target of research. The purpose of the study is on the basis of analysis of theoretical foundations, legislative acts, to investigate the administrative and legal status of the national police of the Estonian Republic.

Analysis of recent researches and publications. The following scientists analyze separate aspects of the question in their researches: O. Skakun, V. Kopeichikov, V. Averyanov, S. Kivalov, K. Volynka, D. Pavlov, Y. Bytyak, O. Bandurka, V. Pleshkin, R. Mulukayev, I. Voronov, S. Gusarov, M. Gutsalyuk, V. Zhuravlev, V. Zakharov, M. Litvinov, A. Manzhay, S. Ovchynskyy, A. Osipenko, Y. Orlov, M. Perepelytsya, O. Pronevych and others.

Article's main body. Taking into consideration the gradual creation of a European law enforcement agency in Ukraine – the National Police – it is appropriate to turn to the experience of the leading countries of the world, the best practices of reforming, and attract international opportunities and tools. In particular, the experience of police building in the Republic of Estonia is very interesting, taking into account the commonality of the historical past, the geographical proximity of this country, the affinity of cultural ties and security interests.

The Estonian police were established on March 1, 1991, after the declaration of the Republic of Estonia. Of course, this was supposed to be a completely new structure, quite different from the former Soviet militia. The primary task of this structure was to replace the ideology of the police: from the punitive (force) that existed all the years of Estonia's

stay in the USSR, to a democratic one, which consisted in a new form of cooperation between law enforcement agencies and the population. Thus, the Estonian police appeared at the initial stage of formation and acquisition of initial experience. It should be noted that certain rights and obligations create the proper legal conditions for the effective performance of the professional duties by the police of Estonia.

Conclusions and prospects for the development. Analysing the administrative legal and status of the Estonian police and the experience of reforming the general system of the Ministry of Internal Affairs, we can conclude that it is precisely the clear regulation of the actions of police officers, detailed duties, powers and responsibilities, give positive results in the shortest possible time. Certainly, the experience of Estonia deserves attention and can be used to improve the activities and further development of the system of internal affairs of Ukraine in general, and the National Police of Ukraine in particular.

Keywords: police, administrative and legal status, police of the Estonian Republic.